

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІЗНЕСУ І ПРАВА»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ЗВО «Міжнародний
університет бізнесу і права»

_____ професор Ненько С.І.

”_____” _____ 20__ р

ПРОГРАМА

**усної співбесіди для конкурсного відбору осіб,
які вступають на основі повної загальної середньої освіти
на навчання для здобуття фахової передвищої освіти**

СХВАЛЕНО

Вченою радою

ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

«27» березні 2025 р.

Херсон-Миколаїв, 2025

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	3
2. Програмні розділи співбесіди з української мови.....	4
3. Програмні розділи співбесіди з історії.....	6
4. Програмні розділи співбесіди з математики.....	13
5. Критерії оцінювання відповідей.....	15

1. Пояснювальна записка

Програму складено для осіб, які вступають на навчання на основі повної загальної середньої освіти для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра зі спеціальностей D8 «Право», D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», D1 «Облік і оподаткування».

Програма усної співбесіди включає перелік питань з української мови, історії та математики. Програму усної співбесіди складено з урахуванням навчальних програм для 10-11 класів Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392), а також концепції «Нова українська школа».

2. Програмні розділи співбесіди з української мови

Фонетика, графіка, орфоепія.

Звуки мови. Голосні та приголосні звуки. Приголосні тверді та м'які, дзвінкі та глухі. Подовжені звуки. Букви та інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків їх на письмі. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення у групах приголосних. Чергування У-В, І-Й. Орфограма. Орфографічна помилка. Правила вживання апострофа, м'якого знаку.

Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових букв.

Звукове значення букв Я, Ю, Е, І, Щ та буквосполучень ДЗ, ДЖ, ДЗЬ. Склад. Наголос.

Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі. Вимова приголосних звуків та їх позначення. Написання слів іншомовного походження.

Будова слова. Словотвір і орфографія.

Спільнокореневі слова і форми. Основа слова та закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Найпоширеніші чергування голосних та приголосних звуків. Вимова та написання префіксів З- (ЗІ-, ЗЕ -), РОЗ-, БЕЗ -, ПРЕ-, ПРИ-, ПРІ-. Змінювання та творення слів. Основні способи словотворення слів в українській мові.

Зміни приголосних при творенні слів. Правопис складних та складноскорочених слів.

Лексикологія та фразеологія. Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні та багатозначні слова. Пряме та переносне значення слів. Синоніми, антоніми, омоніми.

Загальновживані слова. Діалектичні та професійні слова. Запозичені слова. Застарілі слова.

Неологізми. Поняття про фразеологізми. Фразеологізми в ролі членів речення.

Морфологія і орфографія.

Поняття про самостійні і службові частини мови.

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Іменник: назви істот і неістот, загальні і власні назви. Рід, число, відмінки іменників. Типи відмін іменників. Незмінні іменники. Способи творення іменників. Правопис відмінкових

закінчень іменників. Правопис найуважніших суфіксів. Велика буква у власних назвах.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні і короткі форми прикметників. Ступені порівняння прикметників, їх утворення. Відмінювання прикметників. Правопис відмінкових закінчень і найуважніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення чисел, дробів і збірні) і порядкові. Числівники прості і

складні. Відмінювання кількісних та порядкових числівників. Правопис числівників.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників. Правопис займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова. Види дієслів (дійсне, умовне, наказове). Часи дієслів. Дієслова I і II дієвідмін. Особа та число (в теперішньому та майбутньому часі). Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми –НО, –ТО. Правопис дієприкметників.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного і недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення. Правопис прислівників.

Сполучник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Сполучники сурядні і підрядні. Правопис сполучників окремо і разом.

Частка як службова частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Формотворчі заперечні та модальні частки. Написання часток БО, ПО, ОТ, ТАКИ, НЕ з різними частинами мови.

Синтаксис і пунктуація.

Словосполучення. Будова і типи словосполучення за способом вираження головного слова. Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складний, додаток, означення, обставини) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот. Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах. Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення. Тире в неповних реченнях. Однорідні члени речення. Узагальнююче слово при однорідних членах речення.

Однорідні і неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення.

Звертання в вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнюючі). Розділові знаки при відокремлених членах речення. Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення.

Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними. Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні. Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому. Пряма і непряма мова. Цитата. Діалог.

Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

Відомості про мовлення.

Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресати (той, хто говорить чи пише) і адреса мовлення, мета й умови спілкування, повідомлення (висловлювання), його

зміст і форма. Тема і основна думка висловлювання. Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність. Мовленнєві помилки. Етика спілкування й етикет. Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Поняття про стилі мовлення: розповідь, опис, роздум.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література: Збірник завдань у тестовій формі. - К.: Грамота, 2021. – 496 с.
2. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту). Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.
3. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту). Підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.
4. Білецька О. Українська мова і література: тренажер для підготовки до ЗНО і ДПА – Тернопіль: Підручники і посібники, 2022. – 144 с.
5. Заболотний О. Українська мова і література. Повний курс підготовки до ЗНО. – К.: Літера ЛТД, 2019. – 416 с.
6. Омельчук С., Блажко М. Правописний практикум з української мови (норми нової редакції українського правопису) – К.: Грамота, 2020. – 224 с.
7. Ткачук Т. Українська мова: комплексне видання для підготовки до ЗНО і ДПА: тести: Ч.1 – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. – 304 с.
8. Ткачук Т. Українська мова: комплексне видання для підготовки до ЗНО і ДПА: тести: Ч.2 – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. – 288 с.
9. Український правопис – К.: Наукова думка, 2019. – 282 с.

3. Програмні розділи співбесіди з історії

Вступ до історії. Історія України як наука. Періодизація історії України. Джерела з історії України: речові, усні, писемні, візуальні.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: значення понять і термінів: «історія», «історія України», «хронологія», «історичне джерело», «археологія», «цивілізація».

Вміти:

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- пояснювати сутність історії України як науки;
- розпізнавати на картосхемі територіальні межі України;
- характеризувати різновидові джерела з історії України;
- визначати основні загальноусталені періоди історії України.

Стародавня історія України. Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Ремесла. Трипільська і середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати періодів: IV - середина III тис. до н. е. - розселення племен трипільської і середньостогівської археологічних культур на території України; УІІІ-УІ ст. до н. е. - Велика грецька колонізація; друга половина У-УІІ ст. - Велике розселення слов'ян; Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція.

Вміти:

- встановлювати співвідношення між вказаними періодами та їх віддаленість від сьогодення;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі місця основних стоянок людей кам'яного віку на теренах сучасної України (Королеве, Киїк-Коба, Кирилівська, Межиріч, Мізин); території розселення носіїв трипільської і середньостогівської археологічних культур, кіммерійців, скіфів; місця розташування античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму (Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес), Боспорського царства; напрямки розселення слов'ян під час Великого переселення народів;
- характеризувати суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської і середньостогівської археологічних культур, кіммерійців, скіфів, сарматів, мешканців міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму, давніх слов'ян;

- визначати основні риси археологічних періодів, неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму;

- пояснювати наслідки та значення Великої грецької колонізації, Великого переселення народів та Великого розселення слов'ян для розвитку українських земель;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;

- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Київська держава. Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, хорвати (білі хорвати), волиняни (дуліби, бужани), древляни). Назва «Русь». Руська земля. Утворення Київської Русі (Київської держави). Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність перших київських князів. Державотворення кінця X - середини XI ст. Запровадження християнства як державної релігії. Правління наступників Ярослава Мудрого. Київська держава в першій третині XII ст. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Київської держави. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 860 р. - похід Аскольда на Константинополь, укладення першого відомого договору Русі з Візантією; 907, 911, 941, 944 рр. - походи князів на Константинополь; 882 р. - об'єднання північних та південних руських земель Олегом; 988 р. - запровадження християнства як державної релігії; 1019-1054 рр. - князювання Ярослава Мудрого в м. Київ; 1036 р. - розгром печенігів князем Ярославом Мудрим; 1097 р. - Любецький з'їзд (снем) князів; 1113р.- укладення «Повісті минулих літ»; початок правління Володимира Мономаха в м. Київ; 1187 р.- перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах, створення «Слова о полку Ігоревім»;

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі території розселення східнослов'янських племінних союзів у VIII - IX ст., шлях «із варягів у греки», походи князів на Константинополь, походи князя

Святослава, територіальні межі Русі-України (Київської держави) за Олега та Ярослава Мудрого; Київське, Чернігівське, Переяславське, Галицьке, Волинське князівства за доби роздробленості (XII ст.);

- характеризувати етапи політичного розвитку, особливості соціального і господарського життя Київської держави (Русі-України); розвиток Київського,

Чернігівського, Переяславського, Галицького і Волинського князівств за доби роздробленості; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- пояснювати наслідки та значення внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів, Любецького з'їзду князів, причини та сутність політичної роздробленості Русі-України (Київської держави);

- визначати передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;

- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Галицько-Волинська держава. Монгольська навала. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави в 1238- 1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі і. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 1199 р. - утворення Галицько-Волинської держави; 1223 р. - битва біля р. Калка; 1238-1264 рр. - правління Данила Романовича; 1240 р. - захоплення м. Київ монголами; 1245 р. - битва біля м. Ярослав; поїздка Данила Романовича в Золоту Орду; 1253 р. - коронування Данила Романовича; • персоналії: Романа Мстиславовича, Данила Романовича (короля Данила), Лева Даниловича, Юрія I Львовича, Юрія II Болеслава.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі королівство Руське (Галицько-Волинську державу) за правління Романа Мстиславовича та Данила Романовича; напрямки походів монголів на південно-західні землі Русі;

- характеризувати розвиток політичного, соціального і господарського життя королівства Руського (Галицько-Волинської держави), залежність українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування; діяльність вказаних історичних діячів;

- визначати передумови, особливості та значення утворення королівства Руського (Галицько-Волинської держави), особливості золотоординського панування на південно-західних землях Русі;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;

- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати:

- дати подій: 1362 р. - битва біля р. Сині Води; 1385 р. - укладення Кревської унії; 40-і рр. XV ст. - утворення Кримського ханства; 1478 р. - визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії; 1489 р. - перша згадка про українських козаків у писемних джерелах; 1514 р. - битва біля м. Орша; • персонали: Ольгерда, Вітовта, Свидригайла, Хаджі-Герая, Костянтина Івановича Острозького, Юрія Дрогобича.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; територію Кримського ханства;
- характеризувати політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, соціально-економічний розвиток українських земель, становище верств, досягнення в культурі, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва;
- порівнювати особливості перебування українських земель у складі сусідніх держав;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;
- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Українські землі, як удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV - перші половині XVI ст. Кримське ханство. Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати:

- дати подій: 1556-1561 рр. - створення Пересопницького Євангелія; 1556 р. - заснування князем Дмитром Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої - відомої Січі; 1569 р.- Люблінська унія: утворення Речі Посполитої; 1586 р.-

утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у м. Львів; 1596 р. - Берестейська церковна унія: утворення Української греко-католицької церкви (УГКЦ); • персоналії: Василя-Костянтина Костянтиновича Острозького. Дмитра Вишневецького, Криштофа Косинського, Северина Наливайка, Івана Федоровича, Герасима Смотрицького, Іпатія Потія, Мелетія Смотрицького.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів;

співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воєводства на українських землях та їхні центри;

- характеризувати соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі культури; військово-політичну організацію козацтва; діяльність православних братств; становище православної церкви; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати причини та наслідки Люблінської та Берестейської уній, перших козацьких повстань;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;

- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства.

Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 1618 р. - похід козаків під проводом гетьмана Петра Конашевича-

Сагайдачного на м. Москва; 1621 р. - Хотинська битва; 1625 р. - Куруківська угода; 1632 р. - «Пункти для заспокоєння руського народу», утворення Київської колегії; 1637-1638 рр. - повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні; • персоналії: Петра Конашевича-Сагайдачного, Тараса Федоровича. Івана Сулими. Йова Борецького, Петра Могили.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; воєводства Речі Посполитої на українських землях;
- характеризувати політичне та соціально-економічне становище в українських землях, становище православної та греко-католицької церков; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати наслідки «доби героїчних походів козацтва» перших десятиліть XVII ст., козацьких повстань 1620-1630-хрр.;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;
- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.
Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-хрр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії. Духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 1648 р . - Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви; 1649 р . - Зборівська битва, Зборівський договір; 1651 р. - Берестецька битва, Білоцерківський договір; 1652 р. - Батозька битва; 1653 р. - Жванецька облога, Кам'янецький договір; 1654 р. - Переяславська рада, українсько-московський договір («Березневі статті»); 1656 р. - московсько-польське Віденське перемир'я; • персонали: Богдана Хмельницького, Івана Богуна, Адама Кисіля;

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі територіальні; зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, територію української козацької держави за Зборівським і Білоцерківським договорами, місця основних подій війни;
- характеризувати відносини Війська Запорозького з Річчю Посполитою, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Швецією та Трансильванією;

умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-московського договору 1654 р.; діяльність вказаних історичних діячів;

- визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи;

- пояснювати наслідки й значення найважливіших битв війни та договорів у розгортанні національно-визвольної боротьби;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.
Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави - Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 1658 р. - Гадяцький договір; 1659 р. - Конотопська битва; 1667 р. - Андрусівське перемир'я; 1669 р. - Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії; 1681р.- Бахчисарайський мирний договір; 1686 р. - «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою, підпорядкування Київської митрополії Московському патріархатові; • персонали: Івана Виговського, Юрія Немирича, Юрія Хмельницького, Павла Тетері, Івана Брюховецького, Петра Дорошенка, Івана Сірка, Дем'яна Многогрішного, Івана Самойловича.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Османської імперії, Речі Посполитої;

- характеризувати зміст політичних угод, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя; діяльність вказаних історичних діячів;

- визначати причини та наслідки Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; особливості адміністративно-політичного устрою Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

Козацька Україна наприкінці 50 - 80-х рр. XVII ст. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50 - 80-х рр. XVII

ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/вміти:

Знати: дати подій: 1708 р. - українсько-шведський союз, зруйнування Батурина; 1709 р. - зруйнування московитськими військами Чортомлицької Січі, Полтавська битва; 1710 р. - «Конституція;..» Пилипа Орлика; 1713р.- ліквідація козацтва на Правобережній Україні; 1734 р. - заснування Нової (Підпільненської) Січі; • персонали: Івана Мазепи, Семена Палія. Костя Гордієнка. Пилипа Орлика. Івана Скоропадського, Павла Полуботка, Данила Апостола, Феофана Прокоповича;

Вміти:

встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі українські землі, у складі різних держав; території, підвладні гетьманам Лівобережної України, події Північної війни на території України;

- характеризувати діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст основних положень «Конституції...» Пилипа Орлика; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни, наслідки Полтавської битви для українських земель;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;

- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Українські землі наприкінці XVII - в першій половині XVIII ст. Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20 - 30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/вміти:

Знати: дати подій: 1764 р. - остаточна ліквідація посади гетьмана; 1768 р. - Коліївщина; 1775 р. - остаточна ліквідація Запорозької Січі; 1780-1782 рр. - ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії; 1783 р. - закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України; 1783 р. - підкорення Російською імперією Кримського ханства; • персонали: Кирила Розумовського. Петра Калнишевського, Олексія Довбуша, Максима Залізняка, Івана Тонти, Григорія Сковороди, Артема Веделя, Івана Григоровича-Барського.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно- до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти, (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; територіальні зміни, що відбулися на українських землях унаслідок поділів Речі Посполитої, російсько-турецьких війн (1768-1774, 1787-1791 рр.), ліквідації Кримського ханства (1783), території охоплені опришківським і гайдамацьким рухами, Коліївщиною;

- характеризувати основні напрями політики Російської імперії щодо України, особливості опришківського та гайдамацького рухів, територіально-адміністративний устрій та господарське життя Нової (Підпільненської) Січі, політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати причини та наслідки опришківського й гайдамацького рухів, скасування гетьманства, ліквідації Запорозької Січі, поділів Речі Посполитої, приєднання земель Правобережної України та Кримського ханства до Росії;

- пояснювати значення Гетьманщини та Запорозької Січі в історії України.

Українські землі в другій половині XVIII ст. Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: • дати подій: 1798 р. - видання «Енеїди» Івана Котляревського; 1828 р. - ліквідація Задунайської Січі; грудень 1825- січень 1826 рр. - повстання Чернігівського полку; 1830-1831рр.- польське визвольне повстання; 1840 р. - перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка; 1846-1847 рр. - діяльність Кирило-Мефодіївського братства; • персонали: Івана Котляревського, Устима Кармалюка, Тараса Шевченка, Миколи Костомарова, Пантелеймона Куліша.

Вміти:

встановлювати та групувати вказані . дати, відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичний подій,-явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальний устрій українських земель у

складі Російської імперії, територіальні зміни, що відбулися внаслідок російсько-турецької війни 1806-1812 рр.;

- характеризувати асиміляційну політику Російської імперії щодо України, економічний розвиток і соціальні відносини, початок національного відродження, поширення в Україні російського та польського суспільних рухів, програмні засади, документи та діяльність Кирило-Мефодіївського братства; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати причини, значення національного відродження, діяльності Кирило-Мефодіївського братства.

Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII- в першій половині XIX ст. Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 1816 р . - створення освітнього товариства галицьких греко-католицьких священиків; 1833-1837 рр. - діяльність «Руської трійці»; 1837 р. - видання «Русалки Дністрової»; 1848 р . - скасування панщини в Галичині, створення Головної Руської Ради, видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька»; • персонали: Івана Могильницького, Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича, Якова Головацького, Олександра Духновича, Лук'яна Кобилиці.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити., дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Австрійської імперії;

- характеризувати перебіг українського національного руху під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії; політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки; початок національного відродження, форми соціального протесту населення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати наслідки, значення подій 1848-1849 рр., причини та значення українського національного руху в західноукраїнських землях.

Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст. Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848- 1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: • дати подій: 1805 р. - відкриття університету в м. Харків; 1834 р. - відкриття університету в м. Київ; 1839 р. - ліквідація царською владою греко-католицької церкви на Правобережжі; • персонали: Василя Каразіна, Петра Гулака-Артембвського, Григорія Квітки-Основ'яненка, Михайла Максимовича, Михайла Остроградського.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- характеризувати основні: явища і процеси розвитку культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати умови та особливості розвитку культури кінця XVIII - першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст.;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;
- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Культура України кінця XVIII- першої половини XIX ст. Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 19 лютого 1861р. - царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії; 1863 р. - Валуєвський циркуляр; 1863-1864 рр. - польське національно-визвольне повстання; 1876 р. - Емський указ; • персонали: Володимира Антоновича, Олександра Кониського, Михайла Драгоманова, Павла Чубинського, Бориса Грінченка, Ісмаїла Гаспринського.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- характеризувати основний зміст реформ 1860-1870-хрр. та особливості їх проведення на українських землях, зміни в соціальному складі населення в

другій половині XIX ст., процеси модернізації; національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національну політику Росії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати наслідки Кримської війни для України, наслідки реформ 1860-1870-хрр., Валувєвського циркуляру та Емського указу;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст. Події Кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-хрр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 1868 р. - створення у м. Львів товариства «Просвіта»; 1873 р. - створення у м. Львів Літературного товариства імені Тараса Шевченка (від 1892 р. - Наукове товариство імені Тараса Шевченка); 1890 р. - створення Русько-української радикальної партії; 1899 р. - створення Української національно-демократичної партії та Української соціал-демократичної партії; • персонали: Юліана Романчука, Юліана Бачинського, Івана Франка, Олександра Барвінського, Юрія Федьковича.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- характеризувати особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни в соціальному, складі населення, основні течії суспільно-політичного руху; діяльність «Просвіти» та Наукового товариства імені Тараса Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- . визначати причини та наслідки трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху; особливості українського національного руху, місце і роль провідних діячів західноукраїнських земель в українському національному русі другої половини XIX ст.

Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст. Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток

кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: • дати подій: 1865 р. - відкриття Новоросійського університету; 1875 р. - відкриття Чернівецького університету; • персонали: Іллі Мечникова, Івана Пулюя, Агатангела Кримського, Дмитра Яворницького, Лесі Українки, Марка Кропивницького, Миколи Садовського, Марії Заньковецької, Михайла Вербицького, Миколи Лисенка, Соломії Крушельницької, Богдана Ханенка. Василя Симиренка.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати, та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- характеризувати основні культурні явища, процеси другої половини ХІХ - початку ХХ ст.,- розвиток освіти, науки, літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, становлення професійного театру; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати умови розвитку культури в другій половині ХІХ - на початку ХХ ст.;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

Культура України в другій половині ХІХ - на початку ХХ ст.
Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: • дати подій: 1900 р. - створення Революційної української партії (РУП); 1908 р. - створення Товариства українських поступовців (ТУП); 1905 р. - створення першої в Наддніпрянській Україні «Просвіти». • персонали: Євгена Чикаленка, Миколи Міхновського, Вячеслава Липинського.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- характеризувати особливості економічного та соціального розвитку (процес монополізації, розвитку сільського господарства, утворення українських політичних партій, розвитку самостійницької і автономістської течій в національному русі), національно-визвольний рух України в роки

російської революції 1905-1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, особливості проведення аграрної реформи Петра Столипіна та її запровадження в Україні; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати основні тенденції політичного, соціально-економічного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку XX ст., причини та наслідки посилення національного гніту в 1907-1914 рр.

Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 році. Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907-1914 рр.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: • дати подій: 1900 р. - обрання Андрея Шептицького митрополитом УГКЦ; 1907 р. - впровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків; • персонали: Андрея Шептицького, Івана Боберського, Кирила Трільовського.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів;

співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- характеризувати економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного, руху, діяльність політичних партій, національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати причини активізації політичного руху на початку XX ст., його результати, роль Андрея Шептицького в піднесенні національного життя.

Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр. Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: • дати подій: серпень 1914 р. - утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців (УСС), створення Союзу визволення України; 1914 р. - Галицька битва; 1915 р. утворення Загальної української ради; 1916 р. — Брусиловський прорив; • персонали:

Костя Левицького, Дмитра Донцова, Андрія Жука, Михайла Галущинського. Вільгельма Франца фон Габсбурга-Лотрінгена (Василя Вишиваного).

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі військові події на території України в 1914-1917 рр., бойовий шлях легіону УСС, Галицько-Буковинське генерал-губернаторство;
- характеризувати територіально-політичні плани ворогуючих держав щодо українських земель, позиції українських політичних сил щодо війни, політичне життя та соціально-економічне становище населення в роки війни; діяльність вказаних історичних діячів;
- визначати політичні та соціально-економічні наслідки війни для українського суспільства.

Україна в роки Першої світової війни. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914-1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.

Початок Української революції. Революційні події в Україні в 1917- на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: • дати подій: березень 1917 р. утворення Української Центральної Ради (УЦР); квітень 1917 р. - Всеукраїнський національний конгрес; червень 1917 р. - I Універсал УЦР; липень 1917 р. - II Універсал УЦР; листопад 1917р.- III Універсал УЦР; 9 (22) січня 1918 р. - IV Універсал УЦР, проголошення незалежності Української Народної Республіки (УНР); січень 1918 р. - бій біля станції Крути; січень : (лютий) 1918 р. - Берестейський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу; -• персоналі!:: Михайла Грушевського, Володимира Винниченка, Сергія Єфремова, Петра Болбочана, Номана Челебіджіхана.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі територію УНР згідно з III Універсалом УЦР; напрямки наступу більшовиків під час першої війни Росії з УНР; територію УНР за Берестейським мирним договором;
- характеризувати діяльність УЦР, українських партій; основні положення універсалів УЦР; взаємовідносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією; боротьбу за владу в Києві в жовтні - листопаді 1917 р.; ультиматум Раднаркому; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати причини Української революції, її характер; роль «Всеукраїнських з'їздів рад» у містах Київ та Харків; причини та наслідки першої війни більшовицької Росії з УНР; здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі;
- пояснювати історичне значення універсалів УЦР;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності. Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холоднорська республіка (1919-1922 рр.). Культура та духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати : подій: 29 квітня 1918р.- державний переворот і прихід до влади Павла Скоропадського; 1 листопада 1918 р. - Листопадовий зрив у Львові; 13 листопада 1918 р. проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР); листопад 1918 р .- заснування Української академії наук (УАН); 14 листопада. 1918 р. - утворення Директорії; 22 січня 1919 р. - проголошення Акта злуки УНР та ЗУНР; грудень 1919 - травень 1920 рр. - Перший Зимовий похід армії УНР; квітень 1920 р . - Варшавська угода; березень 1921 р. - Ризький мирний договір; 1921 р. - утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ); листопад 1921 р. - Другий

Зимовий похід армії УНР; • персонали: Павла Скоропадського, Дмитра Вітовського, Євгена Петрушевича, Симона Петлюри, Нестора Махна, Василя Липківського, Григорія Нарбута, Володимира Вернадського.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі територію Української Держави Павла Скоропадського; хід воєнних дій на території України в 1918-1921 рр.;

- характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана Павла Скоропадського, Директорії УНР, ЗУНР, Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР), зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя, в Україні в 1918-1921 рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати причини гетьманського перевороту та падіння влади гетьмана Павла Скоропадського; особливості внутрішнього та зовнішнього становища УНР часів Директорії; причини Е наслідки українсько-польської війни та підписання Симоном Петлюрою Варшавської угоди; причини поразки Української революції;

- пояснювати історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки УНР та ЗУНР);

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;

- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні. Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Вхід УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: .1921-1923 рр. - масовий голод в Україні; 1922 р. - вхід УСРР до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік (СРСР); 1923 р. - початок політики коренізації/українізації в УСРР; 1925 р. - проголошення курсу на індустріалізацію; • персонали: Олександра Шумського, Миколи Хвильового, Михайла Волобуєва.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами,- факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої УСРР у 1921- 1928 рр.;
- характеризувати складові непу,-процес стабілізації економічного й соціального життя в Україні; національну, релігійну та церковну політику в Україні, коренізацію/українізацію та її наслідки, особливості української культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати причини та наслідки вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні; коренізації України, її вплив на суспільство та українську культуру;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні. Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр. - геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х-початку 1930-х рр. Згорання українзації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: ати подій: 1928/1929-1932 рр. - перша п'ятирічка; 1928 р. - судовий процес у Шахтинській справі; 1929 р. - початок насильницької колективізації; 1930 р. - судовий процес у справі Спілки визволення України (СВУ); 1932-1933 рр. - Голодомор в Україні; 1934 р. - перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва; 1937 р.-ухвалення Конституції УРСР; 1937-1938 рр. - «Великий терор»; • персонали: Казимира Малевича, Михайла Бойчука, Леся Курбаса, Олександра Довженка.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі основні індустріальні об'єкти, побудовані в роки перших п'ятирічок, райони, що найбільш постраждали від Голодомору;

- характеризувати сутність політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; взаємозв'язок між складовими політики сталінського тоталітарного режиму (індустріалізація, колективізація, «культурна революція», масові репресії); зміни в соціальній структурі населення, особливості культурного життя періоду; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати причини, джерела фінансування та наслідки політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; причини та наслідки масових репресій, Голодомору;

- пояснювати взаємозв'язок між економічними перетвореннями та структурними змінами в суспільстві, масовими репресіями;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;

- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: • дати подій: 1920 р. - підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії; 1923 р. - визнання країнами Антанти входження Східної Галичини до складу Польщі, саморозпуск уряду ЗУНР; 1925 р. - утворення

Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО); 1929 р. - утворення Організації українських націоналістів (ОУН); 1930 р. - проведення польською владою акції «пацифікації»; 1938 р. - надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехо-Словаччини;

15 березня 1939 р. - проголошення незалежності Карпатської України; • персонали: Євгена Коновальця, Володимира-Сергія Залозецького-Саса. Василя Мудрого, Августина Волошина.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, Явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини, територіальні межі Карпатської України;
- характеризувати вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати причини поділу українських земель між різними державами в 1920-1930-х рр. та їх наслідки для суспільства; причини і наслідки діяльності українських політичних сил.

Україна в роки Другої світової війни. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939-1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. У країнсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 23 серпня 1939 р. - радянсько-німецький договір про ненапад і таємний протокол до нього («пакт Молотова-Ріббентрба»); 1 вересня 1939р.- початок Другої світової, війни; 17 вересня .1939 р, - вторгнення Червоної армії на територію Західної України; червень 1940 р. - вторгнення Червоної армії на територію Бессарабії та Північної Буковини; 22 червня 1941 р. - напад Німеччина СРСР; 30 червня 1941 р. -проголошення Акта відновлення Української Держави; 14 жовтня 1942 р .- створення Української повстанської армії (УПА); грудень 1942 р .- початок вигнання німецьких військ та їх союзників з України; 6 листопада 1943 р. - вигнання німецьких окупантів з м. Київ; січень-лютий 1944р.- Корсунь-Шевченківська наступальна операція; 28жовтня 1944р.- завершення вигнання німецьких військ, та їх союзників з території України; 9 травня 1945 р.- День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; 2 вересня 1945 р .- завершення Другої світової війни; • персонали: Івана Багряного, Тараса Бульби (Боровця), Степана Бандери, Андрія Мельника, Ярослава Стецька, Романа Шухевича,

Кирила Осьмака, Івана Кожедуба, Олексія Береста, Амет-Хана Султана, Василя Порика, Кузьми Дерев'янка, Олени Теліги.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі українські землі, приєднані до УРСР у 1939-1940 рр.; основні події, пов'язані з початком та завершенням вигнання з України німецьких загарбників і їх союзників; окупаційні зони, на які була поділена Україна; території активних дій різних течій руху опору окупантам;
- характеризувати суть гітлерівських планів «Барбаросса» та «Ост», «нацистського нового порядку», Голокост, діяльність українського визвольного руху, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель, політики радянізації новоприєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941-1942 рр., основні результати, та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу в перемогу над нацистською Німеччиною та її союзниками; особливості культури й духовного життя в період війни;
- пояснювати наслідки найважливіших воєнних подій 1941—1944 рр. на території України, депортації кримських татар та інших народів Криму.

Україна в перші повоєнні роки. Україна - співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР. Україна в міжнародних договорах. Посилення радянізації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-х рр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944-1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 1945 р. - входження Закарпаття до складу УРСР; квітень 1945 р. - Україна- співзасновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН); березень 1946 р. - ліквідація УГКЦ; 1946-1947 рр. - масовий голод в Україні; квітень - липень 1947 р. - проведення польською владою операції «Вісла»; жовтень 1947 р. - проведення операції «Захід»; 1951р.- встановлення західного кордону УРСР; • персонали: Олександра Богомольця, Сергія Лебедева, Андрія Малишка, Максима Рильського, Володимира Сосюри, Павла Тичини, Володимира: Філатова, Василя Кука, Йосипа Сліпого.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з

періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України; характеризувати політику влади щодо соціально-економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя, хід операцій «Вісла» та «Захід»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати особливості та наслідки радянізації західних областей, причини та наслідки проведення операцій «Вісла» та «Захід», розгортання ідеологічних кампаній;

- пояснювати причини масового голоду в Україні, ліквідації УГКЦ;

- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

Україна в умовах деєталінізації. Участь українців у повстаннях у єталінських концтаборах. XX з'їзд КЄРС. Деєталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шієдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 1953-1954 рр. - повстання політичних в'язнів у єталінських концтаборах, ліквідація ГУТабу; лютий 1954 р. - входження Кримської області до складу УРСР; 1956 р. - XX з'їзд КЄТРС, засудження культу особи; 1959р.- утворення Української робітничо- селянської спілки; 1959 р. - утворення Клубу творчої молоді «Сучасник» у м. Київ; • персонали: Катерини Білокур, Левка Лук'яненко, Івана Світличного, Василя Стуса, Алли Горської, Ліни Костенко, Євгена Сверстюка, Василя Симоненка, Леся Танюка, Сергія Корольова.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами; процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України;

- характеризувати сутність процесу деєталінізації; спроби реформ управління економікою в середині 1950-1960-хрр., особливості розвитку культури; сутність антирежимного руху та його течії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- пояснювати причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР;

- визначати наслідки процесу лібералізації, реформ для українського суспільства, причини виникнення та значення антирежимного руху.

Україна в період загострення кризи радянської системи. Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 1965 р. - перша хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1970-1972 рр. - видання самвидавного «Українського вісника»; 1972 р. - друга хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1976 р. - утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ); • персоналії: Івана Дзюби, Валерія Марченка, Петра Григоренка, Миколи Руденка, В'ячеслава Чорновола, Михайла Брайчевського, Сергія Дараджанова, Івана Миколайчука, Олеса Гончара, Леоніда Вікова, Володимира Івасюка, Муєтафі Джемільєва, Миколи Амосова, Олега Антонова.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані: дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;

- характеризувати наслідки змін в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр.; стан економіки; основні вимоги та напрями дисидентського руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури, політику зросійщення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- визначати причини політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, активізації спротиву, досягнення та проблеми розвитку соціальної сфери;

- пояснювати значення дисидентського руху.

Відновлення незалежності України. Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р.

Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: квітень 1985 р. - початок «перебудови»; - 26 квітня 1986 р. - катастрофа на Чорнобильській атомній електростанції (АЕС); вересень 1989 р. - створення Народного руху України за перебудову; березень 1990 р. - проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР; 16 липня 1990 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України; жовтень 1990 р. - «революція на граніті»; 24 серпня 1991 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України; 1 грудня 1991р.- проведення Всеукраїнського референдуму та: обрання Президента України; • персоналів: Леоніда Кравчука.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- характеризувати зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального і національного рухів, зв'язок між національно-демократичним і дисидентським рухами як формами українського визвольного руху, процес формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності України, особливості соціально-економічної становища УРСР; діяльність вказаного історичного діяча;
- визначати причини та наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, падіння авторитету Комуністичної партії України;
- пояснювати причини розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні.

Становлення України як незалежної держави. Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998-2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій: 6 грудня 1991 р. - започаткування Збройних Сил України; липень 1994 р. - обрання Леоніда Кучми Президентом України; 1995 р. - обрання України членом Ради Європи (РЄ); 28 червня 1996 р. - ухвалення Конституції України; вересень 1996 р. - запровадження національної грошової одиниці-- гривні; жовтень-грудень 2004р.- «Помаранчева революція», обрання

Президентом України Віктора Ющенка; • персоналі: Леоніда Кучми, Віктора Ющенка, Любомира Гузара, Леоніда Каденюка.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальні одиниці України (області, АРК, міста Київ, Севастополь);
- характеризувати державотворчі процеси, зміни в політичному, соціально-економічному, національному, культурному житті, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий простір; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності;
- пояснювати причини європейської інтеграції України.

Творення нової України. Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС Для громадян України. Культура й духовність.

Основні вимоги. Вступники повинні знати/ вміти:

Знати: дати подій.; 2008р. - вступ У країн й до Світової організації торгівлі і (СОР); січень 2010 р. - обрання Віктора Януковича Президентом України; листопад 2013 - лютий 2014 рр, - революція Гідності, повалення авторитарного режиму; червень. 2014 р. обрання Петра Порошенка Президентом України; 2014 р. – підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС); вересень 2014р,. лютий 2015 р. – Мінські домовленості..• персоналію: Петра Порошенка.

Вміти:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ процесів; співвідносити дати та історичні факти;
- визначити правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- характеризувати перебіг державотворчих процесів в Україні впродовж останнього десятиліття; природу походження, рушійні сили та значення Євромайдану і революції Гідності; чинники формування громадянського суспільства в незалежній Україні; важливість для України політичної

асоціації, економічної інтеграції та впровадження безвізового режиму з ЄС; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

- пояснювати передумови, ознаки та наслідки агресії Росії проти України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Власов В.С. Історія України / В.С. Власов, С.В. Кульчицький, О.Є. Панарін. – К.: Літера ЛТД, 2020. – 416 с.

2. Гісем О.В. , Мартинюк О.О. Історія України. Підручник. 10-11 клас. – Харків: Ранок, 2017.

4. Програмні розділи з математики

Алгебра і початки аналізу.

1. Функції, їх властивості та графіки

Зміст теми:

Дійсні числа. Похибки наближень і обчислень. Обчислення з наближеними даними. Відсоткові розрахунки. Числові функції, способи їх задання, властивості та графіки. Обернена і

складена функції. Границя і неперервність функцій.

Корінь n -го степеня. Арифметичний корінь n -го степеня, його властивості. Степені з раціональними показниками, їхні властивості. Перетворення виразів, які містять корені та степені з раціональними показниками. Степенева функція, її властивості і графік. Ірраціональні рівняння.

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- користуватися різними способами задання функцій;
- застосовувати геометричні перетворення при побудові графіків функцій;
- обчислювати та порівнювати значення виразів, які містять степені з раціональним показником, корені ;
- виконувати відсоткові розрахунки;
- перетворювати вирази, які містять корені n -го степеня, степені з раціональними показниками;
- обчислювати значення числових виразів із заданою точністю з використанням обчислювальних засобів;
- оцінювати точність наближених значень величин;
- розв'язувати нескладні ірраціональні рівняння.

Методичні рекомендації:

При вивченні властивостей неперервних функцій особливої уваги заслуговує властивість неперервності на відрізку функції, що набуває на його кінцях значення різних знаків, з ілюстрацією цієї властивості на графіку. На ній ґрунтується метод інтервалів для розв'язання нерівностей.

У даній темі розглядається поняття кореня n -го степеня і вивчаються його властивості. Цей матеріал необхідний для введення степеня з дробовим показником і дослідження властивостей степеня з раціональним показником.

Система відповідних вправ містить нескладні завдання на застосування властивостей степенів з раціональними показниками.

Під час вивчення властивостей степеневих функцій корисно спиратися на відомі з шкільного курсу властивості функцій $y = x^2$, $y = x^3$ та їхні графіки.

Проведення аналогій із властивостями цих функцій і особливостями їхніх графіків сприятиме кращому засвоєнню нового матеріалу.

2. Тригонометричні функції

Зміст теми:

Тригонометричні функції кута. Радіанне вимірювання кутів. Тригонометричні функції числового аргументу. Основні співвідношення між тригонометричними функціями одного аргументу. Формули зведення. Тригонометричні функції суми та різниці двох кутів. Тригонометричні функції подвійного аргументу. Сума та різниця синусів і косинусів.

Періодичність функцій. Властивості та графіки тригонометричних функцій. Найпростіші тригонометричні рівняння та нерівності. Гармонічні коливання.

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- переходити від радіанної міри кута до градусної і навпаки;
- обчислювати значення тригонометричних виразів за допомогою тотожних перетворень і обчислювальних засобів із заданою точністю;
- перетворювати тригонометричні вирази за допомогою формул;
- будувати графіки тригонометричних функцій і на них ілюструвати властивості функцій;
- застосовувати геометричні перетворення при побудові графіків тригонометричних функцій;
- розв'язувати найпростіші тригонометричні рівняння та нерівності, (а також нескладні рівняння, що зводяться до найпростіших);
- застосовувати тригонометричні функції до опису реальних процесів, зокрема до опису гармонічних коливань.

Методичні рекомендації:

Вивчення цієї теми слід починати з повторення матеріалу, який розглядався в дев'ятирічній школі, зокрема із застосування тригонометричних функцій кута до розв'язання трикутників. Для реалізації прикладної спрямованості навчального матеріалу необхідно розглянути застосування тригонометричних функцій до опису обертового руху та гармонічних коливань.

Тригонометричні функції пов'язані між собою багатьма співвідношеннями. Їх умовно можна поділити на три групи. Перша група формул встановлює зв'язок між координатами точки кола - це так звані основні співвідношення. Вони дозволяють виразити значення одних функцій через інші (при тому ж самому значенні аргументу). Друга група формул має своїм джерелом симетрію і періодичність руху точки по колу. Вона складається із формул зведення. Третю групу тотожностей породжують повороти точки навколо центра кола. Поворот точки на кут, який складається

із послідовного виконання двох. Формули додавання пов'язують координати точок.

При вивченні тригонометричних функцій, як і інших класів функцій, доцільно приділити увагу таким завданням:

а) побудові та читанню графіків функцій, зокрема графіків гармонічних коливань, які одержують із графіків функцій $y=\sin x$ і $y=\cos x$ за допомогою геометричних перетворень;

б) обчисленню значень тригонометричних виразів за допомогою обчислювальних засобів;

в) знаходженню значень аргументу, за яких тригонометрична функція набуває задане значення.

Під час розгляду найпростіших тригонометричних рівнянь необхідно знаходити ті розв'язки рівнянь, які належать заданому проміжку або задовольняють деякі інші умови. Спеціально вивчати властивості та графіки обернених тригонометричних функцій не варто. Достатньо розглянути їх в обсязі, необхідному для запису розв'язків тригонометричних рівнянь.

3. Показникові рівняння

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- обчислювати значення показникових виразів за допомогою обчислювальних засобів із заданою точністю;
- розв'язувати найпростіші показникові рівняння та рівняння, які зводяться до них.

Методичні рекомендації:

У цій темі продовжується розвиток основних змістових ліній курсу математики. Не слід витрачати багато часу на перетворення громіздких виразів, які містять степені, на розв'язування штучно ускладнених рівнянь. Акцент треба робити на елементи моделювання реальних процесів за допомогою функцій, їхніх графіків та властивостей. Особливої уваги заслуговує показникова функція. Вона знаходить широке застосування при моделюванні процесів і явищ навколишнього світу. У застосуваннях найчастіше розв'язання рівнянь використовується як засіб подання одних величин через інші. Рівняння, що виникають при цьому, повинні бути важливою складовою частиною системи вправ.

4. Показникові нерівності

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- розв'язувати найпростіші показникові нерівності та нерівності, які зводяться до них;
- застосовувати розв'язування нерівностей для обчислення систем.

Методичні рекомендації:

Ця тема продовжує розвиток основних змістових ліній курсу математики.

Слід звернути увагу на показникову функцію, за допомогою властивостей якої розв'язуються показникові нерівності. У застосуваннях найчастіше розв'язання нерівностей використовується як засіб подання одних величин

через інші. Нерівності, що виникають при цьому, повинні бути важливою складовою частиною системи вправ.

5. Логарифмічні рівняння

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- обчислювати значення логарифмічних виразів;
- розв'язувати найпростіші логарифмічні рівняння та рівняння, які зводяться до них;
- застосовувати розв'язування логарифмічних рівнянь для обчислення систем.

Методичні рекомендації:

У цій темі не слід витрачати багато часу на розв'язування штучно ускладнених рівнянь. Акцент треба робити на елементи моделювання реальних процесів за допомогою функцій, їхніх графіків та властивостей. Особливої уваги заслуговує логарифмічна функція. У застосуваннях найчастіше розв'язання рівнянь використовується як засіб подання одних величин через інші. Рівняння, що виникають при цьому, повинні бути важливою складовою частиною системи вправ.

6. Логарифмічні нерівності

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- розв'язувати найпростіші логарифмічні нерівності та нерівності, які зводяться до них;
- розрізняти властивості показникової та логарифмічної функцій;
- застосовувати розв'язування логарифмічних нерівностей для обчислення систем.

Методичні рекомендації:

У цій темі слід звернути увагу на логарифмічну функцію, за допомогою властивостей якої розв'язуються логарифмічні нерівності. У застосуваннях найчастіше розв'язання нерівностей використовується як засіб подання одних величин через інші. Нерівності, що виникають при цьому, повинні бути важливою складовою частиною системи вправ.

7. Обчислення похідних функцій

Зміст теми:

Похідна функції, її геометричний і фізичний зміст. Похідні найпростіших функцій. Правила диференціювання. Похідні степеневих і тригонометричних функцій. Похідні складених функцій. Друга похідна і її фізичний зміст.

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- диференціювати функції, використовуючи таблицю похідних і правила диференціювання;
- знаходити кутовий коефіцієнт і кут нахилу дотичної до графіка функції в даній точці, складати рівняння дотичної;
- знаходити швидкість змінення величини в точці;
- знаходити похідні другого порядку, застосовувати другу похідну для розв'язання фізичних задач.

Методичні рекомендації:

Усі основні поняття диференціального числення природно виводити як узагальнення результатів розв'язання деяких прикладних задач. Через усю тему має пройти одна з найважливіших ідей математики – ідея лінеаризації, суть якої полягає в заміні в околі будь-якої точки диференційованої функції деякою лінійною. Цей метод відіграє велику роль при вивченні інтегралів і диференціальних рівнянь, де він дістане подальший розвиток. При формуванні поняття похідної слід виробляти розуміння того, що похідна моделює не тільки швидкість механічного руху, але і швидкість зміни будь-якого процесу. В основі системи вправ на формування навичок диференціювання повинні лежати функції, що описують реальні процеси.

8. Побудова графіків функцій за допомогою похідної

Зміст теми:

Ознаки сталості, зростання й спадання функції. Екстремуми функції. Застосування похідної до дослідження функцій та побудови їх графіків. Найбільше і найменше значення функції на проміжку.

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- застосовувати похідну для знаходження проміжків монотонності і екстремумів функції;
- знаходити найбільше і найменше значення функції, розв'язувати нескладні прикладні задачі на знаходження найбільших і найменших значень реальних величин;
- за алгоритмом досліджувати та будувати графіки функцій, використовуючи похідну функції.

Методичні рекомендації:

Однією з головних особливостей вивчення цієї теми є дослідження графічного зображення функцій на площині. Слід звернути увагу на окремі властивості функцій, такі як парність, непарність, монотонність та екстремуми.

9. Обчислення невизначених інтегралів

Зміст теми:

Первісна та її властивості. Найпростіші диференціальні рівняння. Інтеграл, його фізичний та геометричний зміст. Основні властивості інтеграла.

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- знаходити первісні, що зводяться до табличних, за допомогою правил знаходження первісних та найпростіших перетворень;
- виділяти первісну, що задовольняє задані початкові умови;
- відновлювати закон руху за заданою швидкістю, швидкість за прискоренням, кількість електрики за силою струму, тощо.

Методичні рекомендації:

Дана тема є продовженням теми «Похідна та її застосування», тому перед початком її вивчення необхідно актуалізувати відповідні опорні знання: повторити поняття похідної, її фізичний і геометричний зміст. Вивчення інтегрального числення зазвичай починається з розгляду сукупності первісних даної функції, яку доцільно трактувати як розв'язок рівняння $y' = f(x)$. Таке

тлумачення буде основою для подальшого вивчення диференціальних рівнянь. Під час вивчення даної теми, як і у випадку похідної, не слід захоплюватися формально-логічною побудовою теорії. Більше уваги слід приділити змістовній стороні питань. Формування технічних навичок обчислення інтегралів, розв'язання диференціальних рівнянь не повинно підмінити їх використання при моделюванні реальних процесів як загальноосвітнього характеру, так і тих, що вивчаються у професійно-орієнтованих дисциплінах.

10. Обчислення визначених інтегралів

Зміст теми:

Основні властивості та обчислення інтеграла. Формула Ньютона–Лейбніца.

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- обчислювати інтеграл за допомогою основних властивостей і формули Ньютона–Лейбніца;
- знаходити площі криволінійних трапецій;
- знаходити закон змінення величини, чисельне її значення, якщо відомі диференціальне рівняння та умови, що визначають цю величину.

Методичні рекомендації:

Дана тема є продовженням теми «Невизначений інтеграл», тому тут якнайшвидше треба вводити формулу Ньютона–Лейбніца, що дозволить, по-перше, з самого початку вивчення теми обчислювати інтеграли. По-друге, надасть можливість легко та швидко довести основні властивості інтеграла, не користуючись інтегральними сумами. Крім того, такий порядок допоможе різноманітитувати вправи на застосування інтеграла.

ГЕОМЕТРИЯ

11. Обчислення площ планіметричних фігур

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- зображати на площині фігури планіметрії;
- обчислювати за даними формулами площі планіметричних фігур.

Методичні рекомендації:

Вивчення теми слід розпочати з повторення найпростіших фігур планіметрії та згадати основні формули обчислення їх площ.

12. Обчислення об'ємів, площ поверхонь многогранників

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

- обчислювати з необхідною точністю об'єми та площі поверхонь многогранників, використовуючи: основні формули; роздрібнення тіл на найпростіші; необхідні вимірювання параметрів реальних тіл та їх моделей; технічні малюнки.

Методичні рекомендації:

У процесі вивчення теми повинні бути розглянуті різні методи обчислення об'ємів і площ поверхонь многогранників. Особливу увагу необхідно приділити методу розкладання, який має велике практичне значення. Його суть полягає у поділі тіла на частини, об'єми яких легко знайти або з яких можна скласти тіло відомого об'єму. Застосування інтеграла

суттєво розширює можливості в обчисленні об'ємів. Цей підхід добре поданий у навчальній літературі. Використання аналогії між вимірюваннями площ плоских фігур і об'ємів сприятиме засвоєнню матеріалу вступниками.

13. Обчислення об'ємів та площ поверхні тіл обертання

Основні вимоги. Вступники повинні вміти:

– обчислювати з необхідною точністю об'єми та площі поверхонь геометричних тіл, використовуючи: основні формули; роздібнення тіл на найпростіші; необхідні вимірювання параметрів реальних тіл та їх моделей; технічні малюнки.

Методичні рекомендації:

При вивченні теми необхідно приділити увагу формуванню поняття об'ємів і площ поверхонь геометричних тіл. Формули об'ємів тіл доцільно виводити за допомогою інтегралів, використовуючи формулу для обчислення об'єму тіла за площа ми паралельних перерізів.

Слід мати на увазі те, що існують різні способи введення поняття площі поверхні тіла. Найбільш природним і придатним для всіх поверхонь, що розглядаються в математиці, та інтуїтивно зрозумілим для вступників є геометричне означення площі поверхні, що ґрунтується на понятті об'єму.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

АЛГЕБРА І ПОЧАТКИ АНАЛІЗУ:

1. Бевз Г.П., Владімірова Н.Г. Алгебра і початки аналізу 11 клас. Підручник – К.: Освіта, 2011.
2. Кравчук В., Алгебра і початки аналізу 10 клас. Підручник. В–во: Підручники і посібники, 2010.
3. Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Полонський В.Б., Якір М.С. Алгебра 11 клас. Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. – Х.: Гімназія, 2011.
4. Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Полонський В.Б., Якір М.С. Алгебра і початки аналізу 10 клас. Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. – Х.: Гімназія, 2010.

ГЕОМЕТРІЯ:

1. Апостолова Г.В. Геометрія 11 клас. Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Генеза, 2011.
2. Бевз Г.П. Геометрія 11 клас. Підручник. – К.: Генеза, 2011.
3. Бевз Г.П., Бевз В.Г. Геометрія 10 клас. Підручник. – К.: Генеза, 2010.
4. Бурда М.І., Тарасенкова Н.А. Геометрія 11 клас. Підручник. – В–во: Освіта, 2013.
5. Єршова А.П., Голобородько В.В., Крижановський О.Ф., Єршов С.В. Геометрія 10 клас. Підручник. – В–во: Ранок, 2011.
6. Нелін Є.П. Геометрія 10 клас. Підручник. – Х.: Гімназія, 2010.
7. Афанасьєва О., Бродський Я., Павлов О., Сліпенко А. Математика 10 клас. Підручник. – В–во: Богдан, 2010.
8. Афанасьєва О., Бродський Я., Павлов О., Сліпенко А. Математика 11 клас. Підручник. – В–во: Богдан, 2011.
9. Бевз Г.П., Бевз В.Г. Математика 10 клас. Підручник. – К.: Генеза, 2011.
10. Бевз Г.П., Бевз В.Г. Математика 11 клас. Підручник. – К.: Генеза, 2011.
11. Бурда М.І. Математика 10–11 класи. Підручник. – В–во: Освіта, 2012.
12. Глобін О.І., Істер О.С., Сидоренко П.Б., Панкратова І.Є. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з математики 11 клас. – Київ, Центр навчально–методичної літератури, 2013.
13. Капіносов А.М., Гап'юк Г.В., Кондратьєва Л.І., Мартинюк О.М., Мартинюк С.В., Олійник Л.І., Чиж О.Й. Математика ЗНО 2014. Мінзавдання для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. – В–во: Підручники і посібники, 2013.
14. Капіносов А.М., Гап'юк Г.В., Кондратьєва Л.І., Мартинюк О.М., Мартинюк С.В., Олійник Л.І., Чиж О.Й. Математика ЗНО 2014. Збірник тестових завдань до зовнішнього незалежного оцінювання. – В–во: Підручники і посібники, 2013.

5. Критерії оцінювання відповідей

Усна співбесіда абітурієнта включає по три питання з української мови (як обов'язкового предмету), з історії України та математики. З четвертого предмету на вибір – абітурієнт окремо складає співбесіду. У відповідності з вимогами навчальних програм з української мови, історії України і математики, у ході співбесіди оцінюється рівень знань вступників із зазначених дисциплін.

Оцінювання вступників під час проходження ними співбесіди здійснюється за 12-бальною шкалою.

ВІДПОВІДЬ ОЦІНЮЄТЬСЯ:

10–12 балами, якщо вступник:

- безпомилково відповів на всі питання;
- повно розкрив зміст матеріалу, передбаченого заданими питаннями;
- виклав свої знання грамотною мовою у певній логічній послідовності;
- показав вміння ілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами;
- відповідав самостійно без навідних питань викладача.

Можливі одна-дві неточності при висвітленні другорядних питань або в судженнях, які абітурієнт легко виправив після зауваження викладача.

7–9 балами, якщо відповідь, в основному, задовольняє попередні вимоги, але при цьому має один із недоліків:

- у викладі допущено невеликі прогалини, які виправлено при зауваженні викладача;
- допущено один-два недоліки при висвітленні основного змісту питання, які виправлено при зауваженні викладача;
- допущено помилку або більше двох недоліків при висвітленні додаткових питань, які легко виправлені при зауваженні викладача.

4–6 балів виставляється у таких випадках:

- неповно розкрито зміст питань, але показано їх загальне розуміння;
- допущено помилки у визначенні понять, використанні наукової термінології, які виправлені після декількох навідних питань;
- абітурієнт не справився з питаннями на виявлення логічного мислення, показав недостатню сформованість основних умінь і навичок.

1–3 бали виставляється у випадках:

- виявлено незнання або нерозуміння навчального матеріалу;
- абітурієнт не відповів на більшу половину питань;
- допущено помилки у визначенні понять, висвітленні теоретичних положень, які не виправлено при зауваженнях викладача;
- вступник не володіє науковою термінологією.

Якщо вступник набрав менше, ніж 4,0 бали, він до участі в конкурсному відборі не допускається.